

TOHIR MALIKNING “ALVIDO, BOLALIK” ASARIDA O‘SMIRLAR
TAQDIRI TASVIRI

Samarqand Davlat Chet tillar Instituti
Sharq tillari fakulteti Koreys
filologiyasi kafedrası o‘qituvchisi
Turakulova Sitora Fazlidinovna
stelle1409@mail.ru

Anotatsiya: Mazkur maqolada Tohir Malikning “Alvido, bolalik” asarida o‘spirin obrazi badiiy-estetik va psixologik jihatdan tahlil qilinadi. Asarda o‘spirin yoshidagi qahramonlarning ruhiy kechinmalari, ijtimoiy muhit ta’siri hamda shaxs shakllanishidagi muammolar yoritilgan. Muallif tomonidan o‘spirinlar xarakterining realistik tasviri orqali yosh avlod tarbiyasi masalalariga alohida e’tibor qaratilgani ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: o‘spirin obrazi, ruhiy tahlil, badiiy talqin, tarbiya, shaxs kamoloti.

O‘zbek adabiyotida yoshlar hayoti va ularning ruhiy olamini tasvirlash muhim mavzulardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, o‘spirinlik davri inson hayotidagi murakkab va ziddiyatli bosqich sifatida yozuvchilar e’tiborini tortib kelgan. Tohir Malikning “Alvido, bolalik” asari ham aynan shu jihati bilan ajralib turadi. Asarda o‘spirinlarning ichki dunyosi, ularning hayotga munosabati, ma’naviy izlanishlari va jamiyat bilan munosabatlari chuqur badiiy talqin etilgan.

Yozuvchi o‘spirin obrazini yaratishda nafaqat tashqi voqealarga, balki qahramonlarning psixologik holatiga ham katta e’tibor beradi. Natijada asar yoshlar tarbiyasi, oilaviy muhit va jamiyatning shaxs kamolotidagi o‘rni haqida muhim xulosalar chiqarishga imkon beradi.

“Asarda o‘spirin obrazi” masalasi, avvalo, qahramonlarning ichki ruhiy kechinmalarini tasvirlash orqali namoyon bo‘ladi. Muallif o‘spirin yoshidagi insonning murakkab tabiatini realistik usulda ochib beradi. Bu davrda insonda mustaqil fikrlash, o‘zligini anglash va jamiyatda o‘z o‘rnini topishga intilish kuchayadi. Shu sababli qahramonlar xarakterida qarama-qarshi hissiyotlar, ichki ziddiyatlar va ruhiy iztiroblar kuzatiladi. Tohir Malik o‘spirinlarning ruhiy olamini tasvirlashda dialog, ichki monolog va psixologik tahlil usullaridan samarali foydalanadi. Ayniqsa, qahramonlarning hayotiy voqealarga munosabati orqali ularning ma’naviy dunyosi ochib beriladi. Bu esa asarning badiiy ta’sirchanligini oshiradi.

Asarda o'spirin shaxsining shakllanishida ijtimoiy muhitning ta'siri alohida o'rin tutadi. Yozuvchi oilaviy muhit, do'stlar davrasi va jamiyatdagi ma'naviy muammolarning yoshlar hayotiga qanday ta'sir qilishini ko'rsatadi. Ayrim qahramonlarning noto'g'ri yo'lga kirishi bevosita e'tiborsizlik va ma'naviy bo'shliq bilan bog'liq holda tasvirlanadi. Muallifning fikricha, o'spirin tarbiyasida mehr, nazorat va ma'naviy qo'llab-quvvatlash muhim omillardir. Agar yosh avlod yetarli e'tibor va tarbiya olmasa, turli salbiy oqimlar ta'siriga tushib qolishi mumkin. Shu jihatdan asar nafaqat badiiy, balki muhim tarbiyaviy ahamiyatga ham ega..

Tohir Malik asarda hayotiylik tamoyiliga qat'iy amal qiladi. Qahramonlarning xarakteri sun'iy emas, balki real hayotdagi o'spirinlarga xos xususiyatlar asosida yaratilgan. Ularning orzu-intilishlari, qo'rquvlari, xatolari va ichki kurashlari tabiiy tasvirlangan. Yozuvchi sodda va ta'sirchan uslub orqali kitobxonni voqealar ichiga olib kiradi. Asardagi dramatik holatlar, ruhiy iztiroblar va hayotiy ziddiyatlar o'quvchini befarq qoldirmaydi. Natijada o'spirin obrazi umumlashgan badiiy timsol darajasiga ko'tariladi.

Xulosa qilib aytganda, "Alvido, bolalik" asarida o'spirin obrazi chuqur psixologik va ijtimoiy asosda yoritilgan. Tohir Malik o'spirinlarning murakkab ruhiy dunyosini realistik tasvirlash orqali yosh avlod tarbiyasi masalasiga jiddiy e'tibor qaratadi. Asarda o'spirinlarning ichki kechinmalari, ma'naviy izlanishlari va jamiyat bilan munosabatlari badiiy mahorat bilan ifodalangan. Mazkur asar o'zbek adabiyotida o'spirinlar hayotini haqqoniy aks ettirgan muhim asarlardan biri sifatida ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, asar yoshlar tarbiyasi, oilaviy muhit va ma'naviy qadriyatlarning inson kamolotidagi o'rnini anglashda muhim manba bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Tohir Malik. *Alvido, bolalik*. — Toshkent: Sharq nashriyoti
2. Karimov N. *XX asr o'zbek adabiyoti tarixi*. — Toshkent: O'qituvchi.
3. Qo'shjonov M. *Adabiyot nazariyasi asoslari*. — Toshkent.
4. Umurov H. *Badiiy ijod asoslari*. — Toshkent.